

Vážení spoluobčania,

Už tradične využívam túto možnosť, aby som vás na sklonku roka pozdravil a stručne sa k vám prihovril.

V rýchlom behu dní prichádza vytúžený čas Vianoc, čas sviatočný, neopakovateľný, očarujúci a stále zázračný, ktorý nás zároveň posúva na prah nového roka. Vianoce sú ako krásny sen, ktorý nás naplnia radosťou. Posledné dni v roku sú vždy výnimočné, výnimočné atmosférou, zážitkami, bilancovaním a záväzkami do budúcnosti. Mnohým z nás sa v mysli vybaví posledné Vianoce či oslavy Nového roka. Možno si v duchu povzdychneme, že tento krásny čas trvá len krátko. V tejto magickej atmosfére sme bližšie k sebe, sme si bližší, viac sa vzájomne chápe-

me, nachádzame vzácné porozumenie, lásku a vzájomne sa potrebujeme. Vianočné sviatky sú veľkou príležitosťou znovu si uvedomiť, že ľudské dobro je nezastupiteľnou hodnotou nášho života. Sú symbolom lásky, dobroty a prajnosti. Pre všetkých sú príležitosťou k upevneniu rodinných a priateľských vzťahov a možnosťou zaspomínať aj na tých, ktorí už nie sú medzi nami. Kiež by tento stav v nás rezonoval a zotrval počas celého roka.

Vianoce je možné prežiť rôznym spôsobom. Pokúsme sa ich duchovný odkaz a ich neopakovateľné čaro prenášať do každodenného života a stane sa tak bohatšími. Pre nás všetkých mám toto pranie: pestujme rodinu a občiansku súdrž-

nosť. Nech sú Vianoce vždy časom radostných stretnutí, vzájomnej pomoci a tých najkrajších spomienok do budúcnosti.

O niekoľko dní si v našich rodinách perlivým vínom pripijeme na privítanie Nového roka a súčasne sa rozlúčime so starým. Prvého januára si pripomíname aj Deň vzniku Slovenskej republiky, ktorá prešla zložitým politickým a ekonomickým vývojom. Aj keď rôzni politickí oponenti a niektorí analytici hodnotia tento vývoj rozličnými pohľadmi, osobne sa domnievam, že Slovenská republika kráča správnou cestou.

Jozef Petráš
starosta obce

Milí spoluobčania,

je tu opäť čas, kedy mnohí z nás bilancujú uplynulý rok. Bilancovať za všetkých nie je možné, to si určite urobí každý sám. Výsledky budú rôzne. Ja sa dostávam ako starosta obce do posledného „starostovského“ volebného roka. Každý rok prežiť v tejto funkcii bol pre mňa vždy veľkou výzvou z hľadiska riešenia zložitých problémov rozvoja obce v oblastiach životného prostredia, sociálneho, školstva, kultúry, športu a v neposlednom rade z hľadiska starostlivosti o všetkých tých, ktorí našu pomoc potrebovali. Pre dosahovanie cieľov som spoločne s pracovníkmi obecného úradu podriaďoval odbornosť, praktické skúsenosti a schopnosti pracovať s najširším okruhom občanov, inštitúciami a podnikateľskými subjektmi, bez ktorých nebolo možné riešiť a naplňovať vízie rozvoja našej obce. Toto smerovanie nebolo ľahké a jednoduché. Jeho realizácia prebiehala v procese názorovej rozdielnosti ľudí a v pluralite politických programov jednotlivých poslancov obecného zastupiteľstva. Najťažšie bolo presviedčať o správnosti krokov a nájsť prostriedky na realizáciu zámerov. Prvoradou mojou snahou bolo byť starostom všetkých občanov. Pre obec bolo bilancované obdobie veľmi náročné, plné práce, rozhodnutí a zmien. Napriek zložitostiam doby a prostredia, v ktorom žijeme, môžem spokojne konštatovať, že základné úlohy smerovania obce a zvyšovania podmienok pre kvalitu života vás všetkých sa nám spoločnými silami darilo naplňovať.

Nechcem vás vážení občania zaťažovať štatistickými číslami, ktoré často nič nehovoria a sú len

akýmsi prostriedkom populistického manévrovania politikov, ich zoskupení a prostriedkom vzájomného osočovania sa. Chcem spomenúť aspoň v stručnosti naplnenie programovacieho obdobia rokov 2007 až 2014 z hľadiska čerpania prostriedkov z fondov Európskej únie. Veľmi úspešne sme v rámci tohto obdobia realizovali investície vo výške zhruba 85 % ročného rozpočtu, ktorý predstavuje približne čiastku 2,2 mil. €. Bez čerpania prostriedkov z týchto eurofondov by naša obec nemohla zrekonštruovať základnú školu a jej vybavenie, obecný hasičský dom, revitalizovať námestie, dvakrát cezhraničnú spoluprácu s družobným mestom Fulnek. Je treba povedať aj to, že vďaka tejto pomoci sme mohli uvoľniť investičné prostriedky do iných oblastí, napr. na výmenu dvoch striech na škôlke a výmenu okien, vybudovať chodníky, upravovať poškodené miestne komunikácie, vybudovať obytné domy z unimobuniiek pre sociálne odkázaných občanov v obci, zrekonštruovať telocvičňu v základnej škole a vybudovať pri základnej škole najväčšie multifunkčné ihrisko s bežeckou dráhou v regióne Turca, zatepiť, vymeniť okná a zrekonštruovať podlahu v kultúrnom dome, zrekonštruovať kolkáreň, ktorá dnes dosahuje špičkové európske parametre, pripravili sme tri lokality v obci na výstavbu obytných a rodinných domov, úspešne rozvíjame priemyselnú zónu, v ktorej každoročne pribúdajú nové priemyselné haly spojené s pribúdaním stoviek pracovných miest a pod. Dosiahnuté úspechy nech sú do budúcnosti inšpirujúcou silou, aby sme mohli úspešne budovať, vylepšovať, krášliť a realizovať naše plány v procese rozvoja Sučian.

Využívam túto príležitosť poďakovať sa vám vážení občania, ktorí ste akoukoľvek formou a mierou prispeli k zveľadovaniu našej obce, obohateniu jej kultúrneho a duchovného života, pretože budúcnosť Sučian je predovšetkým vo vašich rukách. Moje poďakovanie patrí aj vám, poslancom obecného zastupiteľstva, členom komisií obecného zastupiteľstva, rade starších, športovcom a občianskym združeniam pôsobiacim v našej obci, hasičom, zamestnancom obecného úradu, príslušníkom Ob-

vodného oddelenia Policajného zboru v Sučanoch, príslušníkom a občianskym zamestnancom Zboru väzenskej a justičnej stráže v Sučanoch, učiteľom a zamestnancom škôl a škôlky v Sučanoch, lekárom a zdravotníckym pracovníkom pôsobiacim v obci, vedeniu a zamestnancom, ktorí sa starajú o dôstojný život občanov v starobe v Dome Dobrého Pastiera, cirkevným predstaviteľom v Sučanoch, podnikateľom a ostatným predstaviteľom a zamestnancom právnických osôb a živnostníkom za Vašu prácu a Váš nezastupiteľný podiel na rozvoji Sučian. Ubezpečujem vás, že aj naďalej sa chcem opierať o Vaše názory, nápady a odporúčania.

Prajem vám, aby sa vaše dni budúceho roka naplnili spokojnosťou, ľudskou spolupatričnosťou a osobnými úspechmi pri dosahovaní vytýčených cieľov a predsavzatí.

Pevne verím, že nový rok bude pre nás rovnako úspešný ako predchádzajúce a v niektorých oblastiach ešte úspešnejší.

Na záver mi dovoľte, aby som vám v tomto posvätnom adventnom čase tak ako každoročne, keď vstupujeme do najkrajších sviatkov roka, poprial šťastlivé a duchaplné vianočné sviatky a do nového roka vám prajem veľa zdravia. Tým najmenším prajem, aby pod vianočným stromčekom našli vysnívaný darček, aby svojou radosťou a úsmevom obdarovali svojich rodičov a starých rodičov. Požehnané vianočné sviatky prajem našim rodákam, nech sú kdekôľvek a občanom, ktorí nebudú z rôznych pracovných a iných dôvodov doma počas vianočných sviatkov. Zvlášť pozdravujem chorých a osamelých občanov, ktorí sú teraz v nemocniciach, domovoch alebo doma sami alebo pri svojich najbližších. Chorým prajem skoré uzdravenie a veľa psychických a fyzických síl. Všetkým, čo ste v tomto roku stratili svojich najbližších prejavujem úprimné sústrasti.

Tohoročné vianočné a novoročné sviatky a celý budúci rok, nech sa stanú sviatkami ľudskosti, tolerance a porozumenia.

Šťastné Vianoce a úspešný nový rok!

Jozef Petráš
starosta obce

REVITALIZÁCIA NÁMESTIA

Starosta obce prestriháva pásku pri slávnostnom otvorení zrekonštruovaného námestia. O celom priebehu revitalizácie ako aj slávnostnom otvorení sa podrobnejšie dočítate v ďalšom čísle NSZ.

MIKULÁŠ

V piatok na Mikuláša zavítal jeden aj medzi naše deti. V Robotníckom kultúrnom dome im po vystúpení akordeónového orchestra Amandolo z Dolného Kubína a žiačok ZŠ SNP v Sučanoch rozdal balíčky plné sladkostí.

Pamätná tabuľa

V Sučanoch bola 30. novembra 2013 odhalená pamätná tabuľa venovaná ženám nespravodlivo väzneným v 50tych rokoch 20. storočia v Sučanoch, kde vykonávali nútené práce v tehelní. Slávnosť sa začala svätou omšou vo farskom kostole Nanebovzatia Panny Márie, ktorú celebraval generálny vikár žilinskej diecézy Mons. Ladislav Stromček spolu s miestnym farárom vdp. Pavlom Pečkom, miestnym väzenským kaplánom donom Jurajom Malým SDB, P. Tadeášom Kráľom OFM a vdp. Ľubomírom Gunišom. Františkán P. Tadeáš Kráľ v homílii pripomenul, že pri cestovaní vlakom cez Sučany netušil, že v blízkej tehelni pracujú nespravodlivo odsúdené ženy, rehoľné sestry, mladé dievčatá i matky odlúčené od svojich rodín a nevedeli to ani mnohí obyvatelia Sučian. Medzi obetnými darmi, ktoré priniesli viaceré členky KPVS, bol aj popolník z nepálenej hliny, ktorý v 50tych rokoch v Sučanoch vyrobila väzenkyňa Matilda Tačovská Kašlíková z Trnavy a dodnes ho opatrjuje ako vzácnu pamiatku. Po sv. omši bývalí väzni plk. František Martoš a Marta Lihotská odhalili pamätnú tabuľu na budove bývalej cirkevnej školy na námestí. Kvety k tabuľi položila za KPVS bývalá väzenkyňa Františka Muziková. Báseň Modlitba, zloženú v Sučanoch väzenkyňou Maruškou Soběšlavskou Filipovou, prečítala sestra Olympia Augustínová DKL. Po prečítaní mien väzenkýň, ktoré sa podarilo zistiť, pamätnú tabuľu požehnal Mons. Ladislav Stromček. Nasledoval seminár v Robotníckom kultúrnom dome, kde Ladislav Mikuš z Trnavy prečítal list neprítomného Jaroslava Kašíka, v ktorom

opísal utrpenie svojej manželky v Sučanoch, ale aj ťažký život po prepustení z väzenia. Bolo prečítané tiež svedectvo Gabriely Kordovej Kleinovej, ktorá mala z ťažkej práce presilené a opuchnuté ruky, preto prijala možnosť rozväzať tehly do pece na roháli. Po ďalšej básni M. Filipovej Balada každého rána porozprávala svoje spomienky na Sučany Mária Kováčová Mičiaňová. So svojimi spomien-

aj pobyt v sučianskej väznici. Spomenula pomoc od miestnych tehliarskych robotníkov, ktorí väzenkyňiam prepašovali rímsky misál a tak sa mohli jeho čítaním aspoň v duchu spájať so sv. omšou. Okrem jedla väzenkyňiam prepašovali aj premenné hostie od rodičov uväznenej sestry vincentky Perpetuy Krivošíkovej, ktorá čítavala omšové texty z misála. Program bol ukončený v areáli bývalej

Bývalí politickí väzni: plk. František Martoš z Bojníc, Zuzana Bacigalová zo Senca, František Mikula zo Senca, Štefan Kolečáni z Bratislavy a Marta Lihotská z Bojníc

kami na väzenie sa podelili aj prítomné rehoľné sestry vykupiteľka Justína Tuková SDR a vincentka Terézia Hovancová DKL. Vrcholom programu bolo svedectvo Bibiany Kováčikovej Wallnerovej, ktorá predniesla viaceré básne M. Filipovej ako aj kapitolu zo svojej knihy Po basovom kľúčom, kde opisuje

tehelne, na dnešnom ranči Stará teheleň, kde po chutnom obede účastníci navštívili posledný nezburaný zvyšok továrenského komína.

Text a foto: Peter Sandtner,
Konfederácia politických väzňov Slovenska,
podpredseda

Milí spoluobčania,

z Božej milosti sa dožívame Vianočných sviatkov a príchodu nového roka 2014. Spoločne sme opäť pozvaní ku prežívaniu vianočnej zvesti a načerpaniu duchovného povzbudení. Sme o rok starší, zrejme skúsenejší a s hodnotením končiaceho sa roka všetci túžime hľadiť dopredu s nádejou. Ale na druhej strane cítime obavy pred Novým rokom.

S príchodom Nového roku si navzájom podávame ruky a prajeme si to najlepšie. Želáme si pevné zdravie a radostné prežívanie nových dní. Avšak v kútiku duše cítime, že jednoduché to nebude. Každý z nás má to svoje. Či sú to rôzne starosti alebo prenášajúce problémy zo starého roka. Odhladnuc však od všetkých prognóz vieme, že náš čaká priestupný rok. Budeme mať o jeden deň viac. Symbolicky nám to napomáha pochopiť, že v novom roku je o trochu väčší priestor na vzájomné pomáhajúce si, spolupatričnosť a na čas spoločného snaženia sa o spríjemnenia prostredia, v ktorom spoločne žijeme. Verím, že i vynovené námestie dopomôže k tomu, aby sme sa viacej spoznávali a posilnili priateľské vzťahy. Tu pripájam aj nádej, že s Božou pomocou i domáci evanjelický cirkevný zbor bude v tomto novom roku napomáhať svojim občanom k nájdeniu duchovných síl a k objavovaniu Božej lásky pre správnu a požehnanú cestu života.

V mene evanjelického cirkevného zboru Vám všetkým prajem pokojné prežitie Vianočných sviatkov a požehnaný rok 2014.

Daniel Beňuch, evanjelický kaplán

Zimné zamyslenie

Zima. Čas, kedy príroda – akoby ochudobnená o svoju krásu – tíško odpočíva. Zdá sa, že všetko je nehybné, mŕtve. Nepočuť radostný spev vtákov, nevidieť súhru farieb na krídlach motýľov... Všetko je akoby kamenné. No predsa to nie je tak. Aby príroda opäť mohla zakvitnúť v plnej kráse, musí si oddýchnuť – musí na čas stratiť svoju krásu.

Skúsme túto úvahu preniesť na človeka, ktorý chce ostať verný Bohu:

„Čo to znamená ostať verný povolaniu, Bohu? Mať pevný základ (koreň) v modlitbe. Dobré zakorenený strom je pevný. Má viacero koreňov. Z nich čerpá a vydrží verne stáť po celé roky. Prežije búrky, vetry, rôzne zmeny počasie a vždy na jar nanovo zakvitne.“

Naša vernosť Bohu nespočíva v jednom stretnutí s ním. Každé stretnutie s ním má byť základom pre pevnosť a vytrvalosť. Keď je strom dobre zakorenený, nevyvráti ho ani silné vetry, ani búrky. Keď bude človek v ťažkostiach, suchote, krízach či búrkach... čerpať z milostí, ktoré mu už Boh ponúkol, myslím, že ho ťažkosti a slabosť nezlomí. Naopak, dajú mu silu prosieť o novú Božiu milosť, radosť a elán.

Niekedy aj človek – podobne ako i príroda – musí všetko stratiť, aby mohol opäť načerpať a nanovo – úplne čerstvo zakvitnúť Božími milosťami.“

Ak sa Ti zdá príroda v zimnom období kamenná či smutná, vedz, že ona žije. Odpočíva, ale čerpá novú silu, aby mohla opäť ožiť v novej jarnej kráse a vôni.

Všetkým čitateľom Sučianskych zvestí želim radostné a pokojné Vianoce a v roku 2014 všetko dobré.

Pavol Pečko, správca farnosti Sučany

Udialo sa v základnej škole... Návšteva Fulneku

Dňa 20. 9. 2013 autobus plný učiteľov a žiakov zo Základnej školy v Sučanoch vyštartoval smer mesto Fulnek. Tam nás už očakávali žiaci a učitelia z dvoch družobných škôl. Na Základnej škole T. G. Masaryka sme zažili obrovský potlesk na privítanie. Nasledovalo krátke občerstvenie a potom sa to všetko začalo: „BEŽECKÉ PRETEKY“. Boli sme rozdelení do družstiev po troch žiakov - jeden žiak z našej Základnej školy, jeden zo školy T. G. Masaryka a jeden zo Základnej školy J. A. Komenského. Po vyštartovaní sme bežali 5,5 km okolo kaštieľa, kde nás čakali rôzne úlohy: spájanie prísloví, porekadiel, matematické operácie, úlohy z biológie, angličtiny, dejepisu, tak isto zdravotná pomoc. Ako čerešnička na torte a zároveň posledná úloha bolo povedať meno a priezvisko slovenského a českého prezidenta. Po šťastnom dobehu do cieľa sme sa naobedovali a navštívili námestie vo Fulneku. O 16.00 sme sa rozlúčili a „hurá domov“! Už teraz sa však tešíme na príchod fulneckých žiakov k nám do Sučian.

DRAVÉ VTÁKY v Sučanoch

V areáli starého ihriska v Sučanoch sa dňa 4. októbra 2013 uskutočnilo vystúpenie spoločnosti ZAYFERUS na ochranu dravých vtákov s ukážkami sokoliarov. Na vystúpenie sme sa všetci už niekoľko dní tešili. Sokoliari, ktorí k nám pricestovali z Českej republiky, nám predstavili dravé vtáky (výr veľký, orol skalný, karančo južný, sup krahujový, haja tmavá, ...), ich život a lov vo voľnej prírode a taktiež priblížili prácu sokoliarov. Predstavenie bolo spojené s krátkym vedomostným kvízom, kde sme mohli zužitkovať nadobudnuté vedomosti. Odmenou za správne odpovede boli nielen kalendáre, leporelá, rodinné vstupenky a pexesá, ale aj privolanie dravca na ruku po splnení krátkej bezpečnostnej inštrukcie. Po predstavení sme sa všetci vracali do školy s peknými zážitkami a s novými poznatkami o dravých vtákoch. A na záver. Spoločnosť Zayferus môžeme všetci navštíviť v Zámockom parku obce Lednice na Morave. www.zayferus.cz

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA A DOPRAVNÁ VÝCHOVA

Zážitkové učenie o rastlinách, zvieratách i neživej prírode pripravili pre žiakov 5.B a 5.A učitelia z Centra voľného času z Turčianska Štiavnička v Blatnici. Žiaci 4.A a 4.B sa zas naučili, aké je dôležité slušné a bezpečné správanie na cestách. Svoje zručnosti

a vedomosti si boli odskúšať na dopravnom ihrisku v Beniciach, kde s radosťou plnili zadané úlohy.

INTEGRÁCIA 2013

— koncert spojil zdravé a hendikepované deti a žiaci Sučian boli pri tom

Výnimočná atmosféra v Steel Arene, ktorú sme zažili 15.10.2013 na charitatívnom koncerte INTEGRÁCIA 2013, sa dá len ťažko opísať.

Viac ako 9000 žiakov z celého Slovenska, medzi ktorých patrilo aj nás 45 (z 8.A, 8.B a 9.A), mohlo vďaka príspevku Základnej školy SNP v Sučanoch a Rodičovskej rade pri ZŠ podporiť myšlienku „Integrácie detí s ťažkým štartom do života.“ Toto podujatie malo tento rok už svoje piate pokračovanie.

My, žiaci zo Základnej školy v Sučanoch, sme sa na ňom zúčastnili prvýkrát, ale určite nie naposledy. Už niekoľko dní sme sa veľmi tešili. Neodradilo nás ani skoré vstávanie a dlhá cesta do Košíc. Príchod pred Steel Arenu avizoval, že koncert bude starostlivo pripravený. Čakali na nás dve usmiate hostesky, ktoré nás odprevadili na pridelené miesto. Pri vzhliadnutí obrovskej arény sme, pravdupovediac, zostávali stáť v nemom úžase. Naše hostesky nám rozdali pekné tričká. V tej chvíli sme si boli všetci rovní, bez rozdielu. So zaplňajúcou sa arénou sme odrátavali minúty a sekundy do začiatku. Všade sa ozýval náš potlesk a dupot. Konečne sa to začalo! Tri úžasné hodiny plné prekvapení, hviezd a kapiel – IMT Smile, Peter Bič Project, Eva Farná, Dominika Mirgová, Sisa Sklovská, Majk Spirit, EGO, ale aj nadané zdravé aj zdravotne postihnuté deti. V programe spoločne vystúpili slepý chlapec na klavíri a rómsky chlapec na saxofóne. Celým programom nás sprevádzala Katarína Brychtová. Toto podujatie však nebolo len o hviezdach. Bolo aj o charitatívnych momentoch. Pomohlo sa 18 ročnému chlapcovi, ktorý stratil rodičov aj súrodenca.

Dvomi rodinami, ktoré boli na tom dosť zle, darovali elektrinu a plyn na celý rok.

Pohľad na nás v publiku asi stál zato. Fotila si nás aj Eva Farná. Vraj také perfektné publikum dlho nezažila. Spievali sme, tancovali, všetci sme boli ako v tranze. Dalo by sa povedať, že organizátori plnili sny aj nám. Tolko hviezd a našich idolov spolu. A ako vždy, to najlepšie na záver - EGO. Dlho očakávaný EGO prišiel. Svojím vystúpením zanechal krásny odkaz. Vyburcoval nielen nás, žiakov, ale aj pedagógov a všetkých prítomných. V tom momente sa šťastie dalo krájať v celej Steel Arene. Všetci sme skákali a spievali „Žijeme len raz, práve tu a práve teraz, slnko svieti na všetkých z nás ...“. Balóny, umelý sneh, konfety, skvelá bodka na záver programu, ktorého súčasťou sme mohli byť aj my. Už teraz sa tešíme na budúročnú INTEGRÁCIU, ale tú tohtoročnú si môžeme opäť pozrieť a prežiť pri TV obrazovkách vďaka RTVS 24.11.2013.

Ďakujeme pani riaditeľke Marte Lamošovej, pani zástupkyni Ľudmile Sýkorovej, pani učiteľkám Márii Petrikovičovej, Petre Matovičovej, Ivane Remeňovej a rodičom za možnosť zúčastniť sa na tejto akcii.

Ďakujeme, žiaci 8.A, 8.B a 9.A

TÝŽDEŇ ZDRAVEJ VÝŽIVY – FAREBNÉ DNI

Každý rok sa na našej škole organizujú akcie k Svetovému dňu zdravej výživy (16. október).

Tento rok si pre nás naši učitelia, na čele s pani uči-

teľkou Hlavatou, pripravili niečo špeciálne. Október, mesiac babieho leta, pestrých farieb, vôní ovocia a zeleniny, bol inšpiráciou na nasledujúci týždeň.

V čase od 14.10 – 18.10 prebehol na našej škole „Týždeň zdravej výživy“, kedy na nás žiakov čakali zaujímavé hodiny, súťaže, ochutnávky zdravých jedál, Aj pani kuchárky prispôsobili jedálny lístok v školskej jedálni tomuto týždňu. Jednou z úloh pre nás žiakov bolo pribaliť si na desiatu niečo zdravé a obliecť niečo farebné (Pondelok – žlté, utorok – červené, streda – oranžové, štvrtok – zelené a v piatok – modré) a tým podporiť „Týždeň zdravej výživy“ na našej škole. Takže sme zažili krásny týždeň.

HALLOWEEN

V utorok, 29.októbra, posledný deň vyučovania pred jesennými prázdninami zaplnili jedáleň na-

šej školy strašidlá, strigy, čarodejnice, duchovia a iné príšery. Konal sa Halloween. V skutočnosti sa tento sviatok oslavuje 31. októbra, ale vtedy budeme všetci oddychovať doma. Ako každý rok, pripravili pre nás vyučujúci príjemné dopoludnie s množstvom súťaží. Stačilo sa len zapojiť. A už sa nám mohli sypať sladkosti a iné ceny. Nesmieme zabudnúť na súťaž o najkrajšiu tekvicu, najlepšiu masku a strašidelný halloweensky koláč. Napriek viacročnej tradícii musíme skonštatovať, že kreativita našich spolužiakov nemá konca. Ďakujeme všetkým za krásne halloweenske dopoludnie.

KOMPARO

Vo štvrtok 7. 11. 2013 sa žiaci 8. a 9. ročníka zúčastnili testovania KOMPARO 2013. Tento projekt slúži ako skúšobné testovanie pred Testovaním 9, ktoré absolvujú deviataci v marci. Naši žiaci využili možnosť overiť si svoje vedomosti z matematiky, slovenského jazyka a literatúry, ôsmaci aj z ďalších predmetov (FYZ, GEG, BIO, CHE) a všeobecných študijných predpokladov.

V teste sa žiaci stretli s úlohami, v ktorých mali možnosť výberu odpovedí a s úlohami, kde museli napísať správnu odpoveď. Z výsledkov sa žiaci i učitelia dozvedia spätnú väzbu, aká je vedomostná úroveň žiakov. Aj ako žiaci dokážu zvládnuť časový stres, rôzne typy a náročnosť úloh. Veríme, že táto skúsenosť pomôže ôsmakom a hlavne deviatikom, pripraviť sa na Testovanie 9, ktoré čaká každého z nich.

Martinský cestovateľský festival

Tretí ročník Martinského cestovateľského festivalu (8.-9.11.2013) sa realizoval prostredníctvom premietania fotografií, filmov a diskusií s cestovateľmi. Tohto roku bol prvýkrát určený nielen širokej verejnosti, ale aj žiakom základných a stredných škôl. My, žiaci 9.A a 9.B triedy sme tam nemohli chýbať. Súčasťou festivalu bola súťažná výstava fotografií a multimediálnych prezentácií, kde sa predstavili tvorcovia nielen zo Slovenska, ale i zo susedných Čiech. Festival obohatila aj výstava umeleckej fotografie Radima Zimana a Martina Siptáka. Zúčastnili sme sa na dvoch prednáškach. Petra Pogányová nám predstavila Shqipëria (Albánsko). Dva týždne putovala Balkánom na Škode 125L. Jej hlavným cieľom bolo prebrázditiť tzv. neobrušený diamant na pobreží Jadranského mora – Albánsko.

Krajinu, kde more, hory a kultúrne bohatstvo vytvárajú dokonalú harmóniu, ktorá si vďaka izolácii stále zachovala svoje tajomstvá a neobjavené zákutia. V druhej prednáške nám Dávid Malec predstavil Jar, Botswana a Mozambik. Na dvoch terénnych autách spolu sa kamarátni preskúmali divoké parky Botswany. Park Moremi s deltou rieky Okavango a park Chobe, ktorý je známy predovšetkým vďaka veľkému počtu slonov (približne 50 tisíc). Vydal sa aj do botswanských soľných plání makgadikgadi, uprostred ktorých leží unikátny ostrovček s tisícročnými baobabmi. V Juhoafrickej republike zas navštívil 3. najväčší kaňon sveta - kaňon rieky Blyde a v Mozambiku si užil potápanie s veľrybmi žralokmi.

Všetkým sa nám na festivale veľmi páčilo. Prostredníctvom Petry a Dávida sme preskúmali pre nás neprebádané územia a videli zaujímavé miesta. Organizátorom veľmi pekne ďakujeme. Už teraz sa tešíme na ďalší ročník.

Odsúdení na spolunažívanie v dobrom

Dňa 12.11.2013 sa na našej škole uskutočnila prednáška „Odsúdení na spolunažívanie v dobrom“. Rómska aktivistka Irena Bihariová prišla medzi nás, žiakov 7.A a 7.B triedy. Vysvetlila nám, že život nie je čiernobiely. Je farebný. A to je na tom krásne. Ľudia zvyknú odsudzovať iných na základe vzhľadu, z pár počutých viet, oblečenia... Dôvod sa predsa vždy nájde.

Snahou projektu a samotnej prednášky bolo prispieť k zlepšeniu vzťahov medzi väčšinovými obyvateľmi a menšinami. A to prostredníctvom krátkych dokumentárnych filmov o osudoch ľudí inej národnosti, či pleti, ktorí sa v živote aj napriek inakosti dokázali presadiť. My sme si pozreli dva filmy. O Štefanovi, ktorý trénoval džudo a o Jožkovi, ktorý sa venoval maľovaniu a hre na gitare. Po zhladnutí filmov nasledovala diskusia, do ktorej sme sa aktívne zapájali. Cieľom prednášky bolo napomôcť k vzájomnému prijatiu sa, pochopeniu a tolerancii voči inakosti. Myslíme si, že tento cieľ bol naplnený. Všetci sme si odniesli pozitívne myšlienky a iný uhol pohľadu na spolunažívanie.

iBobor

Stalo sa už tradíciou, že sa naša škola každoročne zapája do medzinárodnej informatickej súťaže iBobor. V školskom roku 2012/2013 súťaž prebehne v 22 krajinách Európy, Ázie ale aj Ameriky. Je do nej zapojených 522 958 žiakov. Hlavným cieľom súťaže je podporiť záujem o informačné a komunikačné technológie (IKT) u nás žiakov. Súťaž má iniciovať využívanie IKT, posmeliť nás v intenzívnejšom a kreatívnejšom používaní moderných technológií pri učení sa. Symbolom súťaže je usilovný, inteligentný a čulý bobor.

Súťaž prebiehala v týchto dňoch:

- streda 13. novembra súťažná kategória Kadeti (8.-9. ročník ZŠ)
- štvrtok 14. novembra súťažná kategória Benjaminí (5.-7. ročník ZŠ)
- piatok 15. novembra súťažná kategória Bobríci (3.-4. ročník ZŠ)

0 Týždni vedy a techniky

Týždeň vedy a techniky na Slovensku je organizovaný Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií SR, Národným centrom pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti. Cieľom každoročne organizovaného týždňa je zlepšiť vnímanie vedy a techniky. Vzbudiť záujem žiakov o štúdium vedeckých a technických disciplín, informovať o poznatkoch vedy a techniky a o nutnosti podporovať vedu a techniku. Ktorá je základom hospodárskeho a spoločenského pokroku a pomáha riešiť globálne problémy a výzvy. Aj naša škola sa zapája do akcií organizovaných v rámci tohto týždňa. Žiaci 7.A a 7.B sa dňa 19.11.2013 zúčastnili na Dni otvorených dverí JLF UK v Martine. V simulačnom výučbovom centre sa z nich na hodinu stali lekári. Vyskúšali si odber krvi, umelé dýchanie, masáž srdca, správny postup a techniku pri oživovaní resuscitačné figúriny. Jednoducho prežili krásny deň, na ktorý tak rýchlo nezabudnú.

SVETOVÝ DEŇ JABLKA

Ľudová múdrosť hovorí: Každý deň jablko, od lekára ďaleko ... 21. október 2013 bol vyhlásený za Medzinárodný deň jablka. Aj my sme si tento deň pripomenuli.

Polrok v MŠ Zvonček Sučany

Školský rok pre deti z piatej triedy – Motýliky - v MŠ sa začal zaujímavou technickou pomôckou. Z dotácie pre predškolské deti OÚ zakúpil interaktívnu tabuľu. V septembri boli preškolené všetky p. uč. na prácu s interaktívnou tabuľou. Najviac však s touto technickou pomôckou pracujú p. uč. z piatej triedy kde je nainštalovaná. Okrem netradičnej formy vyučovania sa ďalej plnia aj tradičné projekty, ako je projekt „Deti, pozor červená!“, ktorý organizuje MŠ v spolupráci s Obecným Hasičským Zborom v Sučanoch. Deti sa postupne v priebehu dvoch dní vystriedali na Hasičskej stanici, kde spoznávali prácu hasičov a záchranárov, oboznámili sa s vybavením a technikou, ktorá je potrebná pri záchranárskom zásahu. Deti si pozreli priestory Hasičskej stanice, kde ich najviac zaujal kamerový systém. Počas celej prehliadky ich sprevádzal veliteľ p. Slobodník a p. Mihálik ml. V mesiaci október deti predškolských tried pripravili pre svojich starých rodičov besiedky k mesiacu

- Úcta k starším. Deti z piatej triedy pod vedením p. uč. Mgr. Lazištanovej a Kňazkovej vystúpili so svojim programom pre všetkých seniorov v obci. Deti zo šiestej triedy – Janko Hraško - pod vedením p. uč. Blahušiakovej a Pálešovej pripravili posedenie plné básničiek, pesničiek a scénok v MŠ pre svojich starých rodičov, kde im deti na záver odovzdali vlastnoručne pripravené darčeky. V mesiaci november deti predškolských tried absolvovali plavecký kurz v spolupráci s Mudr. Szabom na plavárni Hurbanova Martin. Výcvik prebiehal celý mesiac trikrát do týždňa v popoludňajších hodinách od 14-16hod. Oboznámili sa so základmi plávania /prsia, kraul, znak/, no

niektorý z nich museli aj prekonať prvotný strach z vody.

Mesiac december sa bude niesť v znamení Adventu, Mikuláša a Vianočných sviatkov. Šiesteho dvanásty v dopoludňajších hodinách navštívi MŠ

Mikuláš a vo večerných a nočných hodinách bude v MŠ prebiehať Čarovná noc, ktorá sa bude niesť v znamení vianočných sviatkov. Adventnú a vianočnú atmosféru ukončia deti svojim vystúpením na vianočných besiedkach.

Príjemnú a ničím nerušenú vianočnú atmosféru Vám prajú

p. uč. Blahušiaková, Pálešová a kol. MŠ

NAJLEPŠIE ŠKOLY

Najlepšie základné a stredné školy (rebríček úspešnosti ich žiakov) prevzaté z www.sme.sk (2.12.2013). Najlepšia základná škola je v Banskej Bystrici, odborná škola v Trnave a gymnázium

v Sučanoch. Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy zverejnil rebríček základných škôl, stredných odborných škôl a gymnázií.

Hodnotenie je pre každý typ školy osobitné, do úvahy sa berú výsledky za ostatné štyri roky. Pri ZŠ to sú Testovanie 9 a mimoriadne výsledky

žiakov; pri SOŠ a gymnáziách ide o externú časť písomných maturít, mimoriadne výsledky žiakov a nezamestnanosť absolventov.

Hodnotenie nehovorí o kvalite škôl, ale o výsledkoch žiakov.

Umiestnenie za SR - 2013	Skóre 2013	Kraj	Názov	Ulica	Obec	Skóre 2012	Umiestnenie za SR - 2012
1	7.98	Žilinský	Bilingválne gymnázium	Komenského 215	Sučany	7.75	2
2	7.62	Bratislavský	Spojená škola-Gymnázium	Novohradská 3	Bratislava - Ružinov	7.82	1
3	7.59	Trenčiansky	Gymnázium M.R.Štefanika	Športová 41	Nové Mesto nad Váhom	7.18	11

NOVEMBER V ZNAMENÍ ČERVEJ

November sa niesol tento rok na Bilingválnom gymnázii v znamení červenej. Ciele výchovného pôsobenia boli realizované dobrovoľným a aktívnym zapojením sa žiakov do rôznych aktivít:

Červená farba je spájaná s krvou - symbolom života.

7. 11. 2013 Mária Muchová a Alexandra Matová s pomocou p. Mičáňovej a Národnou transfúznou službou v Martine zorganizovali na pôde školy výnimočnú akciu Študentská kvapka krvi. Žiaci okrem vedomostí ukázali aj veľkého ľudského ducha a kus pochopenia pre potreby iných. Svedčí o tom počet darcov, ktorý prekročil naše plánované očakávania a zastavil sa na počte 38. Potešujúci bol i fakt, že takmer polovica zúčastnených žiakov bola darovať krv prvýkrát a mohla si vyskúšať, aké

je to dať kúsok seba pre iných. Cieľ viesť žiakov k humanite a solidarite voči ostatným bol do poslednej bodky splnený.

Táto energická farba symbolizuje aj boj a smrť.

11. 11. 2013 žiaci získali informácie o Medzinárodnom dni vojnových veteránov a príhovorom sa aktívne zúčastnili pietnej akcie konajúcej sa pri pamätníku SNP v Sučanoch. Igor Pargáč a Natália Hermannová v ňom priblížili zúčastneným symbol červeného maku a históriu tohto dňa.

Zrod symbolu červeného maku siaha do histórie. I. sv. vojna bola ukončená dňa 11. novembra 1918 o 11. hodine a 11. minúte podpísaním prímeria v Compiègne vo Francúzsku. V bojoch na „západnom“ fronte, sa bojovalo zo zákopov na úrodných poliach. Ich majitelia sa nemohli starať o svoje políčka, tak namiesto obilnín, namiesto pšenice na

poliach rástli hlavne divé maky. Krásny bol pohľad na tieto rozkvitnuté polia, lenže oni boli aj svedkami krvavých bojov. Očitý svedok opísal, že keď vial jemný východný vietor, sa červené (divé) maky medzi hrobmi akoby vlnili.

Pripnutím červeného maku si každoročne možno pripomenúť svojich padlých vo vojnách. Cieľ pripomenúť si hodnotu mieru a porozumenia medzi národmi bol tiež splnený.

25. 11. 2013 sa žiaci zapojili do súťaže vyhlásenej v súvislosti so Svetovým dňom boja proti AIDS, ktorý sa koná 1. decembra. Symbolom tohto dňa sa stala červená stužka. Originálny nápad našej nadanej a ochotnej fotografky Petry Abrahámovej dostal zelenú. Žiaci zareagovali na výzvu zapojiť sa do tejto aktivity oblečením v červenom a zúčastnením sa na fotení. Chytili sa za ruky spoločne

Debatný klub Bilingválneho gymnázia Milana Hodžu Sučany

Aj v školskom roku 2013/2014 sa Debatný klub Sučany rozhodol zapojiť do projektu Euroscola. Cieľom tohoto projektu je oboznámiť žiakov s komplexnou problematikou Európskej únie, priblížiť jej hlavné funkcie a ozrejmíť študentom výhody vyplývajúce z členstva v EÚ. V rámci plnenia úloh projektu Debatný klub zorganizoval sériu besied s významnými súčasnými osobnosťami slovenskej politiky:

2.10.2013 sme na pôde našej školy privítali p. Jána Záborského, absolventa BGMH Sučany a zároveň zakladateľa DK Sučany, v súčasnosti vedúceho redaktora časopisu Trend. Hlavnou témou tejto besedy bola problematika súčasnej finančnej krízy a hospodárskej recesie a ich negatívne vplyvy na európsky trh práce (nezamestnanosť mladých), ako aj celkových investícií v rámci EÚ.

10.10.2013 nás poctil svojou návštevou p. Ivan

Štefanec, momentálne poslanec NR SR a podpredsa výboru NR SR pre európske záležitosti. Náplňou jeho besedy bola analýza súčasnej ekonomickej situácie či už v EÚ, ako aj na Slovensku. Počas diskusie sa však riešili aj iné sféry verejného záujmu, ako napr. školstvo, zdravotníctvo či politika. 18. 10. 2013 úspešne prebehla Skype beseda s podpredsedom Európskej komisie pre administratívu a medziinštitucionálne vzťahy, eurokomisárom Marošom Šefčovičom. Pán eurokomisár žiakov oboznámil s problematikou občianstva EÚ, s právami a výhodami vyplývajúcimi z tohto občianstva. Taktiež vysvetlil aktuálnu zahraničnú politiku EÚ, hlavne v zmysle súčasných vzťahov EÚ so svetovými mocnosťami (USA, Rusko, Čína).

25.10.2013 sa uskutočnila posledná zo série besied v rámci projektu Euroscola. Naším cteným hosťom bol p. Eduard Kukan, bývalý minister za-

hraničných vecí Slovenskej republiky, v súčasnosti europoslanec za Európsku ľudovú stranu (EPP). Hlavnými témami tejto besedy boli voľby do Európskeho parlamentu a zahraničná politika EÚ.

Okrem účasti v projekte Euroscola sa štyria naši členovia Debatného klubu (Natália Nikodémová, Marek Križka, David Nemček a Matúš Sadloň) rozhodli zapojiť do celosvetovej eseistickej súťaže, organizovanej americkou organizáciou International Public Policy Forum. V každom kole tímy obhajujú svoju líniu a zároveň vyvracajú súperovu, na rozdiel od klasickej hovorenej debaty však celý tento proces prebieha formou písania esejí.

Momentálne Debatný klub Sučany figuruje medzi 32 najúspešnejšími tímami a všetci pevne veríme, že toto nebude naše konečné umiestnenie.

Matúš Sadloň

Sestry Timea Matea a Viktória Adriana Vrabcové bodujú na tanečných pódioch

Desaťročná Timka zo Sučian sa venuje tancu od svojich siedmich rokov. Jej parketou je disco taneč a rok tancuje už aj hip hop. Okrem toho sa na tréningoch venuje gymnastike, baletu, jazzu, klasicke a modernému tancu. Timka má stabilné miesto v detskej disco skupine v Tanečnom klube Deep Martin. S ňou nedávno vybojovala titul vicemajstra Európy v disco tancoch, ktorý sa konal začiatkom tohto leta vo švédskom Örebro. Na európsky šampionát bude Timka spomínať len v dobrom, nakoľko okrem titulu vicemajstra v detských disco skupinách získala so svojou partáčkou Timeou Spišákovou bronzovú medailu v duách. Svojou svedomitosťou a poctivým prístupom ku tréningu inšpirovala aj svoju mladšiu sestru Vikinku, ktorá sa už vo svojich siedmich rokoch tiež súťažila na

ME v kategórii mini sólo a vo finále si vybojovala krásne 6. miesto.

Ďalšie výborné výsledky dosiahla Timka na MS v nemeckom Bochume v disko tanci, kde sa prebojovala v duách do finále a obsadila nádherné 7. miesto. Spolu s detskou skupinou DERY (deepacke rýchlice) skončila tesne za bránami finále a v silnej medzinárodnej konkurencii obsadila pekné 10. miesto. Ani v Hip Hope na ME v Amsterdame sa nestratili, pekné 10. miesto detskej skupiny DERY iba po ročnom tréningu je skvelé. Náročný rok zavŕšili 9. miestom v street show formáciách na MS v Ústí nad Labem, kde spolu tancovali obidve sestry.

Úspechy svojich dcér pravidelne sleduje z hľadiska ich mama Mgr. Adriana Vrabcová, učiteľka ZŠ SNP

Timka na 3. mieste v čiernom kostýme, vyššia blondýnka Vikinka

Sučany: „Teší ma, že moje dcéry si našli šport, ktorý ich naplní. Vyštudovala som telesnú výchovu a snažím sa deti, a nielen svoje usmerňovať tak, aby zmysluplne trávil svoj voľný čas. Našťastie, výborné podmienky deťom poskytuje Tanečný klub Deep Martin. Každý úspech mojich dcér poteší nielen mňa, môjho manžela, ale i celú rodinu a zároveň dievčatá povzbudí do ďalšej práce. Dúfam, že im bude slúžiť zdravie, aby sa mohli tancu venovať aj naďalej.“

Mgr. Adriana Vrabcová

vytvorili na školskom dvore živú „Červenú stužku“. Výsledkom bola vydarená fotografia. Aktivitu súvisiace so Svetovým dňom boja proti AIDS pokračovali rozdávaním červených stužiek, diskusiami a sledovaním filmu na uvedenú tému. Cieľ rozšíriť si informácie o víruse HIV a o chorobe AIDS, diskutovať na danú tému sme splnili tiež.

Farba krvi v sebe nesie vlastnosti ako vytrvalosť,

Foto T. Pročka

činorodosť, životaschopnosť a jednota. Uvedené nechýbalo ani žiakom zúčastneným na uvedených akciách, ktorí venovali svoj čas a pohodlie a dokázali, že nastupujúca mladá generácia ľudí má záujem o rozšírenie si obzorov, zapája sa do spoločenského diania, ale predovšetkým má v sebe pochopenie pre potreby iných.

V. Ďaďová

Stredisko Evanjelickej diakonie Dom Dobrého Pastiera

Cirkev má jedinečné, dôležité a nezastupiteľné poslanie v živote jednotlivca i spoločnosti. Jednou z podob jej poslania je aj diakonia (z gréčtiny – služba). Je to služba lásky formou pomoci a starostlivosti o ľudí. Evanjelická diakonia (ED) zabezpečuje v duchu kresťanskej lásky k blížnemu duchovnú a materiálnu pomoc tým, ktorí potrebujú pomoc a boli prijatí do opateru alebo inej programovej činnosti ED Evanjelickej cirkvi a. v. ED prešla od roku 1991 kvantitatívnym a kvalitatívnym rastom. Stala sa stabilnou súčasťou tretieho sektora v oblasti sociálnej pomoci pre jednotlivcov až po medzinárodnú pomoc. Stredisko ED Sučany vzniklo koncom roka 2003 z iniciatívy Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku na základe rozhodnutia využívať budovu bývalého internátu NsP Martin na sociálne účely. Budova je vo vlastníctve Biblickej školy v Martine. Rekonštrukciou budovy a jej prevádzkou bola poverená Evanjelická diakonia. Prevádzka budovy bola naviazaná na využívanie prízemí na zdravotnícke účely, preto za pomoci finančného úveru začala ED vzhľadom na blížiace sa vykurovacie obdobie s rekonštrukciou týchto priestorov - prízemie bolo poskytnuté pre ambulancie neštatných lekárov a pre prevádzku lekárne. Rekonštrukciu financovala Evanjelická diakonia v Bratislave, čiastočne aj Biblická škola v Martine. Nemalé finančné prostriedky na prestavbu venovala nemecká diakonia z Mitteldeutschlandu a Werk Württembergu. Veľkým prínosom bolo darovanie elektrických či mechanických polohovacích postelí, ako aj ďalších zdravotných pomôcok práve od nemeckých partnerov. Časť financií, najmä na dokumentáciu a mzdy, sa získalo cez sociálny projekt. Z fondu lotérie – MPSVaR v tom čase dostalo stredisko pol milióna korún, ktoré sa použili na vybavenie izieb klientov. Pomohol aj projekt, ktorý sa týkal nenávratného paušálneho príspevku na podporu vyplácania miezd. Počas jedného roka sa z neho hradilo 80 % z celkovej ceny práce pre piatich zamestnancov.

SED Sučany začalo naplňovať svoje poslanie 3. júla 2006 a prví 11 klienti boli umiestnení v štyroch dvojizbových a štyroch jednoizbových bunkách na 1. nadzemnom podlaží. V tomto období boli doriešené aj dovoz stravy, pranie posteľnej bielizne a lekárska starostlivosť. Pred budovou boli postavené lavičky, bol vyasfaltovaný výjazd do areálu a zhotovená a namontovaná tabuľa nad hlavným vchodom.

V súčasnom období poskytuje stredisko nasledovné služby:

Prvým druhom služby je Zariadenie pre seniorov a kapacitou 14 lôžok. Cieľovou skupinou je fyzická osoba, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č.3 alebo ktorá dovŕšila dôchodkový vek a službu v zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

Ďalším druhom služby je Domov sociálnych služieb s kapacitou 10 lôžok. Cieľovou skupinou je fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V, podľa prílohy č.3, alebo fyzickej osobe, ktorá je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č.3.

Posledný a veľmi vyhľadávaný je druh pomoci v špecializovanom zariadení s kapacitou 22 lôžok. Pomoc u nás nájdu osoby so stupňom odkázanosti najmenej V podľa prílohy č.3 a majú zdravotné postihnutie, ako je najmä Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, pervazívna vývinová porucha, skleróza multiplex, schizofrénia, demencia rôzneho typu etiológie, hluchoslepota. V ňom sú pre klientov, vzhľadom na ich diagnózu a psychický stav, vytvorené podmienky, ktoré majú za cieľ zlepšiť kvalitu ich života. Títo klienti sa stravujú v jedálni priamo na oddelení, aby sa im vytvoril dostatočný časový priestor

na stravovanie. Oddelenie sa zamyká a na oknách sú bezpečnostné zámky, aby nedošlo k ohrozeniu bezpečia klientov vzhľadom na ich dezorientáciu. Súčasťou oddelenia je spoločenská miestnosť. Tu sa schádzajú v dopoludňajších hodinách za účelom rôznych aktivít (pohybové cvičenie, tréning pamäti, muzikoterapia, ergoterapia, a i.) za prítomnosti odborného personálu. Pokiaľ nie je takáto spoločná možnosť, rôzne formy aktivizácie a terapie sa realizujú aj individuálnou formou.

O pobyt v zariadení sa môže uchádzať občan, ktorý má vypracovaný posudok a rozhodnutie, že je odkázaný na konkrétny druh sociálnej služby. Ponúkame možnosti ubytovania na prechodné obdobie, najviac v lehote 3 mesiacov. V prípade voľného miesta je možné prijať klienta aj ako samoplatiteľa. Náklady na starostlivosť si v takomto prípade klient platí sám. Prijatie je podmienené ťažkým zdravotným postihnutím, nepriaznivým zdravotným stavom alebo dovŕšením dôchodkového veku.

Každý občan, ktorý je odkázaný na starostlivosť v zariadení si vyzdvihne žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu na obecnom úrade v mieste svojho trvalého pobytu alebo si ju stiahne z našej web stránky www.dobry-pastier.eu. V tejto žiadosti je dôležité označiť druh požadovanej služby. Ak klient žiada o umiestnenie do zariadenia pre seniorov, odovzdá túto žiadosť s prefotenými lekáorskými nálezmi na príslušnom obecnom úrade. Ak ide o žiadosť do DSS alebo špecializovaného zariadenia, klient ju zašle na Úrad Žilinského samosprávneho kraja, Komenského ulica č. 48, 010 01 Žilina. Po vydaní posudku a rozhodnutia treba poslať na VÚC žiadosť o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby.

Ak je klient zaradený do zariadenia pre seniorov, jeho platba sa pohybuje od 354,50 € do 460,50 €. Záleží od služieb, ktoré sú mu poskytnuté a od umiestnenia

na jednolôžkovú alebo dvojlôžkovú izbu. Títo klienti mesačne dostávajú od MPSVaR 320 €. Ak sú klienti zaradení do DSS či špecializovaného zariadenia, na odkázanosť prispieva VÚC (čo môže byť V. stupeň – 248,82 €, VI. stupeň – 310,99 €) a taktiež prispieva na prevádzkové náklady, ktoré mesačne v priemere na jedného klienta v roku 2013 predstavujú sumu 52,46 €.

V zariadení sa poskytuje opatrovateľská a ošetrovateľská starostlivosť. Ide o služby v súlade so zákonom o sociálnych službách, predovšetkým pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, základné sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, ošetrovateľskú starostlivosť, pranie, žehlenie a údržbu

bielizne a šatstva, pracovnú terapiu, zabezpečujeme záujmovú a kultúrnu činnosť. Do zariadenia pravidelne prichádza všeobecná lekárka a v jednej osobe aj internistka a endokrinologička MUDr. Valéria Moravčíková. Na prízemí v priestoroch SED zabezpečujeme kvalitnú starostlivosť o našich klientov, ale aj obyvateľov obce Sučany a okolitých obcí. Nachádzajú sa tu ambulancie všeobecného a zubného lekára, detská ambulancia, optika, lekárne ako aj diabetologická ambulancia. Do nášho zariadenia prichádza aj očná a kožná lekárka. Vzhľadom k psychiatrickým ochoreniam našich klientov je od nášho vzniku veľkým prínosom kvalifikovaná odborníčka – psychiatricka, ktorá pravidelne našich klientov vyšetruje aprehodnocuje ich liečbu.

V zariadení je aj tzv. banka kompenzačných pomôcok, kde je možnosť zapožičania si mechanických polohovacích postelí, chodítok a invalidných vozíkov. Poskytuje sa aj humanitárna pomoc – spacie vaky, deky, vojenské oblečenie, a to nielen postihnutým oblastiam Slovenska, ale aj mimo územia nášho štátu. Vďaka Ústrediu ED ECAV sa nám podarilo získať úplne nové elektrické vysušovače a profesionálne elektrické vysušovače. Dokážeme pomôcť hlavne tým obyvateľom, ktorých príbytky boli postihnuté záplavami. V prípade záujmu o tento druh pomoci poskytuje kontakt administratívne oddelenie SED. Do zariadenia tiež pravidelne prichádza kaderníčka a pedikérka. Za veľmi dôležité sa považuje duchovné zaopatrenie klientov. Bez rozdielu náboženského vierovyznania sa stretávame na Službách Božích každú druhú nedeľu v modlitebni. Možnosť uvažovať nad Slovom Božím ponúkame aj cez biblické hodiny. O prislúženie sviatosti majú klienti vždy možnosť požiadať individuálne. Chcem sa preto veľmi pekne poďakovať za posilnenie ľudskej duše ThDr. Mariánovi Krivušovi, Mgr. Tatiane a Danielovi Beňuchovcom ako aj vdp. Pavlovi Pečkovi.

Pre klientov je určite dôležitá ponúknutá zdravotná starostlivosť, ale nezabúdame ani na ich spoločenskú aktivitu a pokiaľ je to možné ani na hodnotné a zmysluplné prežívanie jesene života. Organizujeme rôzne spoločenské podujatia - či už vystúpením detí z Evanjelickej ZŠ v Martine, detičiek z Detského domova v Martine, detského spevokolu „Rolničky“, alebo spevokolu „Sučianka“. Nezabúdame ani na našich jubilantov. Kytica kvetov, malá pozornosť či pozdrav aj zo strany pána starostu, či prednostu OÚ v Sučanoch, vedú potešiť a povzbudiť. Spoločne s niektorými klientmi sú vykonávané návštevy na cirkevných ale aj iných spoločenských podujatiach v okolitých mestách a obciach. K tým najvydarenejším patrila oslava 20. výročia obnovy činnosti Diakonie, ktorá sa konala v Štúdiu Slovenského komorného divadla v Martine. Okrem zamestnancov, ktorí sa pravidelne zúčastňujú rôznych vzdelávacích seminárov sa vzdelávajú aj klienti zariadenia formou rôznych školení, či už z oblasti starostlivosti o zdravie alebo technického zamerania (práca s PC a iné).

Počas existencie SED v Sučanoch sa priebežne vykonávali rôzne stavebné a technické úpravy a opravy nevyhnutné pre spoľahlivý a bezpečný chod zariadenia. Išlo o dobudovanie ďalšieho poschodia a vytvorenia ďalších ubytovacích priestorov, vybudovanie parkoviska najmä pre zdravotnícke zariadenia, vybudovanie novej modernej kúpeľne pre klientov, oprava a revízie plynových kotlov, oprava kanalizácie, maľovanie priestorov, zhotovenie a umiestnenie smerových tabúl v obci pre lepšiu orientáciu občanov z iných miest a obcí a iné. Najdôležitejšou investíciou v tomto roku bola nevyhnutná oprava silno zatekajúcej strechy, ktorá už ohrozovala zdravie a životy klientov ale aj personálu.

Celková kapacita zariadenia SED Sučany je 50 klientov, z ktorých priamymi občanmi Sučian je momentálne 17 klientov. Pracovné príležitosti poskytujúce zariadením využíva 8 zamestnancov žijúcich v Sučanoch z celkového počtu 30. Obec Sučany bola od samotného vzniku naklonená činnosti SED. Hneď v začiatkoch zakúpila varnice na prepravu stravy, čo bolo veľkou pomocou, pretože zariadenie z dôvodu rozbiehajúcej sa služby ich nemohlo zakúpiť z vlastných prostriedkov. Pomáhala tiež pri oplotení celého areálu a úprave parkoviska pred budovou zariadenia. Obec sa prostredníctvom hasičského zboru v Sučanoch, celoročne starala o údržbu okolia zariadenia - kosenie tráv, hrabanie lístia a odhrňovanie snehu počas zimných mesiacov. Ďalším nemalým zdrojom pomoci pre naše zariadenie bol taktiež finančný dar v hodnote 1 000 € na zakúpenie EKG prístroja a 750 € na zakúpenie čistiaceho prístroja Dezoster,

ktorý je umiestnený na chodbe uzavretého, špecializovaného oddelenia.

O štedrosti a maximálnej ústretovosti v konaní zo strany obce Sučany sme sa mohli presvedčiť aj v tomto roku, kedy sa nám podarilo zrealizovať rekonštrukciu strechy na hlavnej budove, budove bývalej jedálne a kotolne SED Sučany. Rekonštrukcia pomohla zabrániť nepríjemným situáciám, ktoré hrozili pri silných dažďoch, poprípade veľkom množstve snehu. Zatekanie strechy sa už prejavovalo na všetkých podlažiach od piateho až po to najnižšie. Celkové náklady na realizáciu rekonštrukcie strechy na zariadení predstavovali sumu 54 072,35 € a obec Sučany prispela čiastkou 3 223,68 €. Predstavitelia obce Sučany vedú svoju úctu k šedinám prejať aj pri dožití životných jubileí našich klientov a svojich občanov. Tento rok sme sa spoločne tešili s manželmi Štefániou a Jánom Remeníkovcami pri oslave ich zlatej svadby. Svoj manželský sľub, ktorý si povedali pred 50 rokmi bol v prítomnosti svedkov,

obnovený v obradnej sieni obecného úradu. Našich klientov tiež každoročne potešia osobné a veľmi milé pozdravy k novému roku.

Na záver napokon aj touto formou vyslovujeme úprimné poďakovanie vedeniu obce ako aj všetkým poslancom obecného zastupiteľstva za ústretovosť a ochotu k spolupráci. Uvedomujeme si, že bez pomoci a podpory obce, by sme našim striebrovlasým klientom nedokázali vytvoriť podmienky na dôstojnú starobu. Vám všetkým, ktorí ste nás prijali a prejavujete nám svoju spolupatričnosť, patria slová úprimného poďakovania a vďačnosti. Nech cieľom našej spoločnej služby je obyvateľom SED pomôcť prežiť aj napriek utrpeniu a bolesti, pokojnú a požehnanú jeseň života.

Bc. Lenka Taškárová, M. Bella

TELEFÓNNE ČÍSLA		
Vedenie	Bc. Lenka Taškárová	0918/616 092
Ekonomický úsek	3	043/424 19 00
Zdravotný úsek	2	0911/903 798
Opatrovateľský úsek	14	043/424 19 22
Sociálny úsek	2	043/424 12 11
Technický úsek	2	0903/539 555
Úsek vydaja stravy	2	SERVIS gastro, s. r. o.
Upratovací úsek	4	0903/539 555
Spolu zamestnanci	30	
Správna rada SED Sučany: predseda - PhDr. Miloš Bella t.č. 0904/ 692 861		
Ostatní členovia SR : Ing. Anežka Bugáňová, Mgr. Monika Kalafutová (Globbová), Bc. Lenka Taškárová, Marta Staňová		

ERBY

Erby hrali v minulosti veľkú úlohu. Boli častokrát vyryté do pečatidla, ktoré dávalo právnu silu a závažnosť mestským a obecným písomnostiam. Pečatidlo umiestnené na mestských mierach a váhach zaručovalo ich pravosť. Na predmetoch vyjadrovali vlastníctvo, na budove dokonca určoval, že sa jedná o budovu patriacu mestu.

Erb je teda určité farebné znamenie umiestnené na štíte. Ako prvé vznikli erby rodové v 2. polovici 12. storočia ako symboly nachádzajúce sa na vojenskej výzbroji počas rytierskych súbojov. Vtedy k erbom patrili ešte prilba s klenotom a prikrývadlo.

Erbmi sa zaoberá veda nazývajúca sa heraldika. Zostavenie erbom má svoje prísne pravidlá. Heraldická tvorba pripúšťa použiť iba 4 základné farby (červenú, modrú, zelenú, čiernu), dva kovy (zlatu a striebro, ktoré sa môžu nahradiť aj žltou a bielou farbou) a štyri kožušiny (hermelín, kuna, sobol a nórska neverica). Aby bol erb skutočne zreteľný, znamenie na štíte podľa heraldických zásad musí byť čo najväčšie a musí byť stvámené jednoducho. Následne, podľa vzoru rodových erbom, vznikli erby mestské a obecné. Mestské erby však v 13. storočí

používali iba štít a znamenie. Prvé mestské erby vznikali v slobodných kráľovských mestách a ich znamenie vychádzalo z kráľovského erbom alebo z erbom vlastníka (feudála) mesta alebo obce. Pretože v 15. storočí sú mestá právne postavené na roveň šľachty, začínajú používať za štítové znamenie také isté figúry ako šľachta. Ďalšou charakteristickou črtou heraldickej tvorby mestečiek a obcí je skutočnosť, že veľká väčšina z nich svojim erbom vyjadruje hlavné zamestnanie obyvateľstva ako napríklad pltníctvo, vinohradníctvo, baníctvo,...

V priebehu 15. storočia, keď sa končí rytiersky spôsob boja, vzniká zoldnierske vojsko a začínajú sa objavovať strelné zbrane, erb prestáva plniť svoju pôvodnú funkciu, a to zobrazenie výsadného postavenia vlastníka erbom v spoločnosti. Dovtedy prísne pravidlá sa uvoľňovali a mohli byť použité rôzne tvary štítu, zmenili sa zásady striedania kovu a farby, dokonca sa začali používať neheraldické farby a zobrazenia už nemuseli byť zjednodušené. Erby mali väčšinou iba mestá a až po 2. svetovej vojne rastie záujem o heraldiku, a to najmä vďaka medzimestským vzťahom a výstavbe nových miest a obcí. Aby sa zamedzilo voľnému a neodbornému vytváraniu erbom, ktoré nezodpovedali heraldickej tvorbe vznikla v roku 1975 Heraldická komisia Ministerstva vnútra SR. Pri tvorení nových erbom sa uplatňovali určité zásady ako napríklad vyjadrenie typického motívu z prítomnosti alebo zobrazenie miestnych tradícií, či historických pamätihodností. Symbol musí byť výstižný a zrozumiteľný, má charakterizovať konkrétne mesto alebo obec, musí spĺňať prísne

heraldické požiadavky a mať tiež adekvátne výtvarné náležitosti spracovania.

S pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou môžeme dnes povedať, že takýto erb, používaný už v dávnejšom období, ako výsadné mestečko mali aj Sučany. Avšak z dôvodov častých živelných katastrof a pohrôm, ako aj neskoršieho prerušenia jeho používania po zániku privilégii, nezachovala sa nám žiadna relevantná stopa po pôvodnom erbe. V budapeštianskych archívoch sa však našla kópia odtlačku pečatidla z roku 1508 patriaceho Sučanom, na zobrazení ktorého sa nachádzala Panna Mária. Je dôvodné sa preto domnievať, že táto mohla byť motívom aj v erbe Sučian, avšak treba povedať, že erb a pečatidlo nemuseli a tiež často nebývali totožné svojim vyobrazením a námetom.

Až v novom období po zmene systému zo Zákona o mestách a obciach znovu vznikla aj zákonná požiadavka pre mestá a obce používať erby. Nakoľko v tej dobe Sučany nemali žiadnu stopu po predtým používanom erbe, vznikla z tejto zákonnej požiadavky potreba vytvorenia novotvaru erbom. Dnes erb obce tvoria dva strieborné kostoly s červenými strechami v modrom štíte – prvý z bočného a druhý z čelného pohľadu. Vzniku a okolnostiam vzniku tohto erbom, jeho význam a symbolika budú námetom pre ďalšie číslo NSZ.

A. Matulová, M. Miert

Použitá a citovaná literatúra:

Novák Jozef, Erby našich miest, 1970

Novák Jozef, Slovenské mestské a obecné erby, 1972

Novák Jozef, Erby a vlajky miest v Slovenskej republike, 1991

Spomienková sv. omša v Sučanoch

17. novembra 2013 sme si pri sv. omši pripomenuli 15. výročie smrti sučianskeho rodáka

a dlhoročného farára Jozefa Horváta, arcidekana. Hlavný celebrant priblížil jeho kvality: obetavosť, ľudskosť a veseľosť, ktorými si vedel získať všetkých počas jeho dlhoročného pôsobenia vo farnosti Sučany.

Vdp. Jozef Horvát sa narodil 21. decembra 1917 v Sučanoch. Za kňaza bol vysvätený 14. júna 1942. Od 1. júla 1942 pôsobil ako kaplán v Nitrianskom Pravne, vo Veľkom Poli a neskôr v Brezne a v Koši. V roku 1946 sa stal správcom farnosti v Turčianskej Helene - dnešné Dražkovec. Roky 1958 až 1990 prežil ako správca farnosti v rodných Sučanoch. V roku 1973 bol menovaný za okresného dekana v Martine, v roku 1975 za arcidekana. Od marca 1991 do septembra 1994 vypomáhal ako dôchodca vo farnosti Vrútky, kde žil v rodinnom dome susediacom s miestnou farou. Od 22. septembra 1994 žil ako dôchodca v Kňazskom dome v Turčianskych Tepliciach. Zomrel 17. novembra 1998. V Sučanoch ho 21. novembra 1998 pochoval vtedajší banskobystrický diecézny biskup Mons. Rudolf Baláž.

J. Langsfelda sme si uctili spomienkou

Miestny odbor Matice slovenskej v Sučanoch spoločne s obcou usporiadal dňa 16.10. 2013 z príležitosti výročia narodenia Juraja Langsfelda spomienkovú slávnosť uskutočnenú v jeho rodnom dome.

Za účasti predstaviteľov obce, verejnosti a rodinných príslušníkov boli tu položené vence a kytica, odzneli piesne v podaní speváckej skupiny Sučianka a príhovor venovaný tejto národnej osobnosti.

Kto bol náš Juraj Langsfeld? Narodil sa 16.10 1825, chcel sa stať kňazom, ale chudoba rodičov znemožnila mu dokončiť štúdiá. Po návrate z gymnázia bol pomocným učiteľom v Žabokrechoch a v Martine.

Pre národnú buditelskú prácu už v roku 1848 bol s mnohými Turčanmi v Banskej Bystrici väznený, po uväznení sučianskeho kňaza Ondreja Hodžu ho tiež aj z času suploval. Neskôr vstúpil medzi slovenských dobrovoľníkov s cieľom pomôcť výprave Slovenského dobrovoľníckeho zboru v boji proti honvédom. Dňa 17. januára 1849 prišiel do rodných Sučian už ako slovenský dobrovoľník - poručík s Hurbanom a Štúrom. Tu zorganizovalo 60 dobrovoľníkov, vedľa v Turanoch tiež 70, s ktorými sa presunul na východ Slovenska. Po bojoch pri Košiciach a Prešove slovenské dobrovoľnícke jednotky ustúpili a následne boli rozpustené. Nedostatočné vyzbrojenie a výstroj boli hlavnými príčinami nezdaru tejto výpravy.

Turčania ale bojovali ešte 28. apríla 1849 proti nechválne známemu Arminom Görgeim pri Dolnom Kubíne, až potom sa vrátili do svojich mestečiek a dedín pripravovať národ v príhodnejšej dobe na novú výpravu. Dobrovoľníci boli nútení hľadať útočisko v horách až do ofenzívy ruských cárskych vojsk z východu. Potom sa utekajúcim honvédom ustupujúcim z Oravy a Liptova odvážne postavila na odpor dobrovoľnícka čata Juraja Langsfelda v Kľačianskej doline, kde doslova holými rukami zahatali týmto na čas ústup. Zradou svojho ujca Andreja Čabiaka, horára v Kľačianoch, kde sa následne skrýval pred jednotkami honvédom,

Bilancia činnosti ZO JDS Sučany v roku 2013

Rok 2013 bol v činnosti základnej organizácii Jednoty dôchodcov v Sučanoch naplnený podujatiami jednak tradične sa opakujúcimi, tak aj novými aktivitami. K tým tradičným patria Silvester, Pochovávanie basy, Akadémia k MDŽ, Zájazdy do Fulneka a Maduníc, Prehliadka speváckych súborov seniorov Turca, Sučiansky jarmok, Okresná akadémia či Mesiac úcty k starším. Nových „netradičných“ podujatí bolo v roku 2013 tiež viacero, napríklad: Pochod masiek v obci, Kurz na ovládanie počítača, Návšteva divadla v Martine, Návšteva termálnych zariadení v Lúčkach a Tatralandie L. Mikuláš, Deň otcov, Vatra zvrchovanosti a Grillpárty v záhrade Klubu.

Taktiež sa členovia začali zapájať do podujatí organizovaných okresnou, prípadne krajskou organizáciou JDS: Okresné športové hry seniorov v Dražkovciach, Trojstretnutie seniorov na hranici v Skalitom a Okresný turistický deň v Kláštore p/ Znievom.

V decembri, konkrétne 29.12.2013, pripravujeme tradičný „Silvestrovský večierok“, na ktorom bude účinkovať aj S. Lorinčík, mladý interpret populárnych melódií.

Text : predseda ZO JDS Ján Šteuček

Foto : archív autora

NARODENIA

Peter Hoferík	7. 1. 2013	Lukáš Ilovský	14. 7. 2013
Artur Šlichtík	20. 1. 2013	Natália Majerčíková	26. 7. 2013
Lukáš Račko	26. 1. 2013	Esteban Puška	28. 7. 2013
Nikolaj Žilka	3. 2. 2013	Patrícia Nováková	29. 7. 2013
Marie Matisová	8. 3. 2013	Jozef Konček	23. 8. 2013
Annika Káčerová	20. 4. 2013	Benjamín Lysík	28. 8. 2013
Nelly Hurajová	23. 4. 2013	Jakub Ďurdík	9. 9. 2013
Lea Cunová	30. 4. 2013	Michal Polák	13. 9. 2013
Lukáš Švach	16. 5. 2013	Simona Strachilová	23. 9. 2013
Radka Puškášová	20. 5. 2013	Ján Jakub Kázmér	27. 9. 2013
Matej Strauch	2. 6. 2013	Patrik Vandlík	30. 9. 2013
Natália Balážová	4. 6. 2013	Paris Ochová	7. 10. 2013
Veronika Záborská	7. 6. 2013	Matej Matula	7. 10. 2013
Peter Holko	11. 6. 2013	Lea Potůčková	8. 10. 2013
Lukáš Lahuta	29. 6. 2013	Iveta Facunová	22. 10. 2013
Rebeka Turanová	4. 7. 2013	Ján Ondrejko	13. 11. 2013
Kristin Salvucci	6. 7. 2013	Erik Adamčík	17. 11. 2013
Šimon Matejka	7. 7. 2013		

ÚMRTIA

Stanislav Schneider	2. 1. 2013	Cyprián Haláč	6. 6. 2013
Rastislav Makovník	3. 1. 2013	Antónia Matúšková	25. 6. 2013
Helena Szőkeová	5. 1. 2013	Jozef Páluš	02. 7. 2013
Bohumil Šelmek	7. 1. 2013	Vincent Šesták	15. 7. 2013
Dr. Anna Blažová	15. 1. 2013	Rudolf Srnec	19. 7. 2013
Ján Marmula	5. 3. 2013	Juraj Laclavík	8. 8. 2013
Anton Bella	6. 3. 2013	Štefánia Komentová	11. 8. 2013
Miloš Holiga	9. 3. 2013	Emília Hančárová	2. 9. 2013
Veronika Blasbalgová	12. 3. 2013	Ing. Katarína Holubová	3. 9. 2013
Darina Janíková	28. 3. 2013	Anna Jarošová	11. 9. 2013
Andrea Fees	30. 3. 2013	Emília Lovišeková	14. 9. 2013
Ľudvík Rusnák	3. 4. 2013	Ján Laučok	22. 9. 2013
Pavína Švachová	12. 4. 2013	Eva Ľaptíková	27. 9. 2013
Vladimír Maňka	22. 4. 2013	Jaroslav Kroner	2. 10. 2013
Rudolf Bištiak	23. 4. 2013	Ľudmila Kalánková	6. 10. 2013
Anna Milcová	24. 4. 2013	Milan Jellúš	9. 10. 2013
Irena Lišková	26. 4. 2013	Ján Karkošiak	31. 10. 2013
Iveta Ondříková	18. 5. 2013	Jaroslav Giba	11. 11. 2013
Angela Bencová	21. 5. 2013	Dušan Paulovič	30. 11. 2013
Pavol Hvizdák	24. 5. 2013		

už nedokázal Juraj utiecť. Spolu s ďalšími zajatými prevažne Sučancami boli potom v okovách hnaní, ako odstrašujúci prípad pre všetkých, hore Turcom do Kremnice. Tu ráno 22. júna umoreným a dobytým zajatcom Görgei nariadil ihneď vojenský súd, ktorý potupné tresty na zajatcoch aj ihneď vykonával.

Žaloba na Juraja, znela: „Búril slovenský ľud, volal ho do zbrane a sám so zbraňou v ruke povstal proti zemským pánom, proti Maďarom, zákonom a krajine Uhorskej“. Dodnes znejú jeho nezabudnuteľné slová pred súdom: „Teraz ma súdia nepriatelia, ale budú ma raz súdiť i Slováci a u tých by som nechcel prepadnúť!“. Odmietol návrh pridať sa k uhorským vojskám, zradiť svoje ideály a zachrániť si holý život. Pred nahnatým davom bol Juraj Langsfeld až na tretí úspešný pokus vo veľkých mukách popravený povrazom. Nedožil sa ani 24 rokov.

Kňaz i učiteľ Juraja Langsfelda Ondrej Hodža sa s ním neskôr rozlúčil týmito slovami Jána Kollára: „Pre muža za národ čestne padnúť je tolko, ako zvíťaziť“.

M. Miert

MACKOVIA

Doma sme zapalovali štvrtú adventnú sviečku. Vianoce boli pred dvermi a zima nie a nie prísť. Stromček ešte nebol, pretože dodržiavame tradície a stromček zdobíme deň pred štedrou večerou. Dole v dolinách vládla skôr pozdná slnečná jeseň ako zima. Len vrcholce hôr boli posypané jemnou vrstvou „prašanu“. Pripomínali pocukrovaný koláč. Deťom začínali vianočné prázdniny. Námestia utíchli a začínali sa vyprázdňovať, končila sa éra jednej strany, ktorú ľudia poslali na smetisko dejín. Stálo ma nesmierne úsilie presvedčiť doma rodinu, aby schválila náš výlet. Trošku som aj klamal, že sa zberáme v plnom zložení prejsť hrebeňom Malej Fatry. Na poslednú chvíľu všetci odskočili od plánu pre predvianočné povinnosti v domácnostiach a ostali sme len my dvaja, ja a môj syn Maťko.

Maťko chodil do prvej triedy, ale už bol „zdatným turistom“, ktorý niekoľkokrát absolvoval výstup na Vendovku, ale hrebeňom sme spolu šli po prvýkrát. Veľké prekvapenie nás čakalo už vo Varíne. Cesta autobusom naznačovala, že nie je nič s kostolným poriadkom. Autobus vždy praskal vo švíkoch a cestu z Varína do Vrátnej som mnohokrát absolvoval stlačený ako sardinka, takpovediac na jednej nohe. Tento raz sme so synátorom napodiv sedeli v poloprázdnom autobuse a vo Vrátnej sme vystupovali už len my dvaja a personál hotela. Kde je tá štrúdla ľudí, ktorá sa tiahla od sedačky niekoľko desiatok metrov až takmer k zastávke autobusu? Vyparila sa ako para nad hrncom? Pýtam sa sám seba. Nuž čo, národ sa asi zbláznil. Dospáva „nežnú revolúciu“ alebo sa všetci pripravujú na ďalší míting? Vrátna je opustená ako neverná milienka. Stará sedačka hrkotala. Chvalobohu, myslím si a opatrne idem pozrieť, či predávajú lístky. Predávali. Verte alebo nie, vlekári mi vravia, že asi budeme jediní, ktorých dnes vyvezú. V Snilovskom sedle je prekrásne slnečné zimné ráno. Snehu je naozaj poriadko, ako aj tá

troška dokáže vyčariť v mysli predvianočnú atmosféru a na pery sa vám znenazdajky derú slová vianočnej koledy. Najradšej mám tú - Pastieri, pastieri hore vstaňte..... tú si neustále pohmkávam. Vystupujeme na Veľký Kriváň. Maťkovi podávam ruku. Tak sa to patrí pri prvovýstupe a ja si pripíjám sám so sebou a okolitými kopcami na krásny deň. Turiec, Liptov, Orava až po Západné Tatry, všetko ako na dlani, viditeľnosť takmer až po Bratislavu. Kolega Jožo hovoril, že takýto čas si treba zaslúžiť. Neviem, aké skutky nám vymodlili dnešný deň. Za necelé tri hodiny stojíme ešte pred obedom tvárou v tvár Vendovke. Nikde nikoho, dnešný deň je ako zakliaty. Tu je snehu o čosi viac, asi do pol kolien. Čas neúprosne plyní, niečo zjeme, zahráme karty a na stôl v chate dávame do uhorkovej fľaše čečiny pre Venda. Nech aj on má Vianoce a vianočný stromček. Začína trošku primízať. Treba baliť. Primíza len jemne, ale aj to stačí, aby sa na snehu vytvorila niekoľkocentimetrová škrupina. Kývame „Vendovi“ na pozdrav a poberáme sa domov. Maťko kráča pred mnou ako vážka po zamrzutej kôre. Ja sa ale s každým krokom preborím a ľadová škrupina mi začne nahlodávať moje píšťaly. Nuž čo, ja mám ku vážke veľmi, veľmi ďaleko. Po niekoľko sto metroch mi pichnutie v hlave oznamuje ďalší náraz mojej píšťaly na zamrznutú kôru. Už sa to nedá vydržať. Bolest' znásobuje aj spomienka z detstva, keď som si dával pod tepláky hrubé dosky z písaniek, ktoré mi slúžili ako chrániče pri hraní hokeja. Mať tak tie dosky z písaniek, to by bola paráda, myslím si v duchu. Ale písanky neboli a pichnutie v hlave pri ďalšom kroku ma vyviedlo zo snenia do reality. Časté prestávky, keď sa vyhováram na zle upnutý ruksak sa už zdajú podozrivé aj môjmu dieťaťu, ale nedávam nič na sebe znať. Krok – pich, krok – pich, brní mi stále v hlave a moje píšťaly hrajú „Osudovú“. Takto kráčam a so závisťou hľadím na Maťu, ktorý sa ešte aj šmýka po zamrzutej

kôre a netuší o mojom utrpení. To sa skončilo na Drgovej. Zväžnica sa rovná vyslobodeniu. Konečne necítim pichanie v hlave, ale doráňané píšťaly áno. Slnko dáva posledné zbom dnešnému dňu a my sme pred Priehradou. Zrazu ma moja ratolesť upozorní na malého hnedého „psíčka“, ktorý prechádza cez cestu a vzápätí Maťo ukazuje na druhého. Od hrádze vychádza statná medvedica. Stojím ako skamenený a nemôžem uveriť tomu, že títo mackovia sú ešte hore. Medvede sú naozaj nepravými zimnými spáčmi, prebleskne mi myslou opakujúc si v duchu state z biológie. Podľa všetkých predpovedí mali už dávno spať sladkým zimným spánkom. V podvedomí hľadám únikové cesty. Ešteže nám vietor fúka do tváre a mackovia nás nespozorovali. Medvedia rodinka zamierila na druhú stranu cesty a stratila sa v lese. Pomaly po špičkách, ako keby sme kráčali po ihlách, prichádzame ku starej Koniarke. Už je šero. Slnko sa načisto schovalo za Ťavie chrbty, štafetu preberá veľký okružný Mesiac. Za nami počujem bafkanie traktora. Poľovníci, ktorí boli pripraviť vianočné stromčeky, sa vracali domov a berú nás do dediny. Aká úlava pre moje doráňané píšťaly. Maťo im ešte stačil opísať stretávku s medvedmi a už vystupujeme na starom moste. Dávam synátorovi posledné inštrukcie o tom, ako majú správni chlapi udržať svoje tajomstvá a víťame sa s maminou. Jasné, že Maťo všetko prezradil ešte medzi dvermi a pridala aj všetky detaily. Ja som zatĺkal, ako som mohol. Nič nepomohlo. Dostali sme od maminy vo futbalovom slangu „červené karty“, čo znamená zákaz akýchkoľvek túr. „Dištanc“ netrval dlho, ale spomienka ostala a skúsenosť tiež. Nuž čo, klamať sa neoplatí, ale Vianoce sú chvalobohu aj časom odpúšťania. Po Novom roku opäť balíme ruksaky v ústrety ďalším dobrodružstvám, skúsenostiam a spomienkam. Ale tie vám rozpoviem až nabudúce v ďalšom príbehu z Vendovky.

J. Pánik